

Bölüm 9

FİNANSAL OKURYAZARLIK: VAKIF ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ¹

İpek CEBECİ²

1.GİRİŞ

Finansal okuryazarlık, günümüzde üzerinde önemle durulan bir konudur. Son yıllarda birey, toplum ve ülke ekseninde bu konu incelenmekte olup, hemen hemen tüm ülkelerin politika ve stratejileri içerisinde yer almaktadır. Kavram temel olarak, bireylerin isabetli finansal kararlar alabilmeleri için sahip olmaları gereken bilgi seviyesine işaret eder (Demirkol & Erduru,2017:12). Finansal okuryazarlık, tüketicinin parayı kullanma ve parayı yönetme sürecinde bilgisine dayalı olarak değerlendirme yapmasını, finansal araçların tercihinde etkili ve rasyonel kararlar vermesini sağlayan yeterlilik seviyesidir. Bireylerin gelirlerini, birikim ve yatırımlarını rasyonel değerlendirme ve bütçelerini doğru yönetebilme yetkinliği taşımalarıdır (Contuk,2018:116). Mevcut literatürde kavramla ilgili birçok değişik tanım karşımıza çıksa da, finansal okuryazarlığın bireyin finansal karar alma süreçlerinde rasyonel davranarak bütçesini en iyi biçimde yönetebilme yeteneğine sahip olması, en çok kabul gören tanımdır (Biçer & Altan,2016:1502).

Hali hazırda içinde bulunduğumuz yüzyılda dünya ekonomisinde yaşanan gelişmeler finansal sistemde önemli değişimlere yol açmıştır. 1970'lerin başında Bretton-Woods sistemini yıkılması, sabit döviz kuru politikalarından vazgeçilmesi ve mali piyasaların küreselleşmesi sonucunda piyasalar birbirleriyle daha yakın ilişkili bir yapıya dönüşmüş, uluslararası mali piyasalarda rekabet artmıştır. Ayrıca teknolojik gelişmelerin paralelinde bilgiye ulaşma hususunda engeller de büyük oranda kalkmıştır. Şeffaflığın artması ve sermaye maliyetlerinin büyük ölçüde azalması türünden sonuçlar gözlenmiştir. Dış ticaretteki serbestleşme hareketlerini sermaye hareketlerindeki serbestleşme takip etmiş, uluslararası sermaye hareketlerinin önündeki engellerin kalkmasıyla sermayenin serbest dolaşımı hızlanmıştır (Biçer & Altan,2016:1504). Bütün bu değişimlerle birlikte finansal sistem içerisindeki finansal araçlar çeşitlenmiş, finansal uygulamalarda

¹ Bu çalışma Antalya'da düzenlenen 2018 III. INES International Education and Social Science kongresinde sözlü bildiri olarak tarafımdan sunulmuş çalışmanın genişletilmiş halidir.

² Dr. Öğr. Üyesi, Giresun Üniversitesi İ.İ.B.F Ekonometri Bölümü, ipek.cebeci@giresun.edu.tr

pılmış olan bu çalışmanın sonuçları önem taşımaktadır. Bu çalışmada, finansal açıdan daha st gelir grubunda olan ailelerinin çocuklarının niversite eğitimi gördüğü süreçteki finansal bilgi düzeyleri, devlet niversitesindeki ğrenci rneklemelerindeki gibi, düşük bir seviyeyi işaret etmektedir. Bunun sebebi olarak öğrencilerin finansal konulara ilgi duymaması, finansal konuları teorik görüp pratik hayatta uygulamayla buluşturmamaları ve ayrıca orta öğretimde temel düzeydeki finansal bilginin eğitim müfredatına dahil edilmemiş olması görülebilir.

Türkiye’de kamu ve özel sektör aracılığı ile farklı gruplardaki bireyleri kapsayacak teorik eğitimlerin verilmesi finansal okuryazarlığı pozitif yönde etkileyecektir. Bunun yanı sıra, ailelerin evlatlarını finansal konularda kk sorumluluklar vererek pratik bilgi kazanmalarına destek vermeleri de önemlidir. Bundan sonraki akademik çalışmaların daha farklı gruplara yönelik, geniş örneklemeler üzerinde yapılması önerilir.

KAYNAKLAR

- Aggarwal, M. & Gupta, M. (2014) Awareness of financial literacy among college students. *Journal of Management Sciences and Technology*, 2(1),1-13.
- Bayram, S. (2010). *Finansal okuryazarlık ve para yönetimi davranışları: Anadolu niversitesi ğrencileri üzerine uygulama*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Beal, D. & Delpachitra,S. (2003) Financial literacy among Australian university students. *Economic Papers: A Journal of Applied Economics and Policy*, 22 (1), 65-78.
- Biçer, E. B. & Altan, F. (2016) niversite ğrencilerinin finansal okuryazarlık ile ilgili tutum ve davranışlarının değerlendirilmesi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20(4), 1501-1517.
- Chen, H. & Volpe, R. P. (1998) An analysis of personal literacy among college students. *Financial Services Review*, 7(2) 107-128.
- Chen, H. & Volpe, R. P. (2002) Gender differences in personal financial literacy among college students. *Financial Services Review*, 11(3), 289-307.
- Contuk, F. Y. (2018) niversite ğrencilerinin finansal okuryazarlık durumunu etkileyen faktörler üzerine bir araştırma: Muğla Sıtkı Koçman niversitesi rneği. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*,77,115-136.
- Coşkun, S. (2016) niversite ğrencilerinin finansal davranış ve tutumlarının belirlenmesi: finansal okuryazarlık algıları üzerine bir araştırma. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5(7), 2257-2258.
- Cude, J. B., Lawrence, F.C., Lyons, A. C., Metzger, K., Lejune E., Marks, L. & Machtmes, K. (2006). College students and financial literacy:what they know and what we need to learn. *Eastern Family Economics and Resource Management Association Conference (2006EFERMA),USA,(pp.102-109)*.
- am, A. V. & Barut, A. (2015) Finansal okuryazarlık düzeyi ve davranışları: Gümüşhane niversitesi nlisans ğrencileri üzerinde bir araştırma. *Küresel İktisat ve İşletme alışmaları Dergisi*, 4(7), 63-72.
- Dağdelen,T. (2017) *Finansal okuryazarlık düzeyinin belirlenmesi ve Aydın ilindeki serbest muhasebeci mali müşavirler üzerine bir uygulama*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Aydın: Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Demirkol, Ö.F. & Erduru, İ. (2017) Üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerinin tespitine yönelik bir araştırma: Harran üniversitesi örneği. *İşletme ve İktisat Çalışmaları Dergisi*, 5(4), 12-26.
- Elmas, B. & Yılmaz, H. (2016), Finansal okuryazarlık: Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi İktisadi ve idari bilimler fakültesi öğrencileri üzerine bir çalışma. *A.İ.Ç.Ü Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2(1), 115-140.
- Er, B., Şahin, Y.E. & Mutlu, M. (2017) Finansal eylem ve finansal okuryazarlık: üniversite öğrencilerine yönelik bir araştırma. *Finansal Politik ve Ekonomik Yorumlar*; 54(630),75-85.
- Ergün, B., Şahin, A. & Ergin, E. (2014). Finansal okuryazarlık: işletme bölümü öğrencileri üzerine bir araştırma. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(34), 847-864.
- Güler, E. (2015) *Hanehalkı finansal okuryazarlık düzeyinin belirlenmesi üzerine bir araştırma: Sakarya ili örneği*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Sakarya: Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Hung, A. A., Parker, A. M & Yoong, J. K. (2009). Defining and measuring financial literacy. *RAND Labor and Population Working Paper Series*, 708, 1-28, https://www.rand.org/pubs/working_papers/WR708.html
- Huston, S. J. (2010) Measuring financial literacy, *The Journal of Consumer Affairs*, 44(2), 296-316. Doi:10.1111/j.1745-6606,2010.01170.x
- Jorgensen, B. L. & Savla, J. (2010) Financial literacy of young adults: the importance of parental socialization. *Interdisciplinary Journal of Applied Family Science*, 59(4), 465-478. Doi: 10.1111/j.1741-3729.2010.00616.x
- Kararağaç, A. (2015) *Finansallaşma sürecinde finansal okuryazarlık*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kılıç, Y., Ata, H. A. A. & Seyrek, İ. H. (2015) Finansal okuryazarlık: üniversite öğrencilerine yönelik bir araştırma. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 66, 129-150. Doi: 10.5095/mufad.396535
- Kocabıyık, T. & Teker, T. (2018). Finansal okuryazarlık: Süleyman Demirel Üniversitesi öğrencileri üzerine bir araştırma, *Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(2), 2587-2621.
- Lusardi, A. (2008) Financial literacy: an essential tool for informed consumer choice? *NBER Working Paper Series*, 14084,1-29.
- Lusardi, A. & Mitchell, O. S. (2011). Financial literacy around the world: an overview. *NBER Working Paper Series*, 17107, <https://www.nber.org/papers/w17107.pdf>
- Markovich, C. A. & DeVaney, S. A. (1997) College seniors' personal finance knowledge and practices. *Journal of Family and Consumer Sciences*, 89(2), 61-65.
- Remund, D. L. (2010), Financial literacy explicated: the case for a clearer definition in an increasingly complex economy", *Journal of Consumer Affairs*, 44(2), 276-295.
- Temizel, F., (2010). *Mavi yakalılarda finansal okuryazarlık*, İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.
- Temizel, F. & Bayram, F. (2011) Finansal okuryazarlık: Anadolu Üniversitesi iktisadi ve idari bilimler fakültesi öğrencilerine yönelik bir araştırma. *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 12(1), 73-86.
- Thapa, B. S. & Nepal, S.R. (2015) Financial literacy in Nepal: a survey analysis from college students. *NBR Economic Review*, 27(1),49-74.
- Tosun, A. E. (2016) *Lise öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeyi üzerine bir alan araştırması*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Wangland, S. P. & Taylor, S. (2009) When it comes to financial literacy, Is gender really an issue? *Australian Accounting Business and Finance Journal*, 3(1), 13-25.